



Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej
Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnych –
Sekcja Orientacji w ramach Sektorowego
Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i
modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój
obszarów wiejskich, 2004-2006”, Działanie
2.7. „Pilotażowy Program LEADER +”



**SEKTOROWY
PROGRAM
OPERACYJNY**
Restrukturyzacja i modernizacja
sektora żywnościowego
oraz rozwój obszarów wiejskich,
2004 - 2006



**Raport ze spotkania informacyjno - szkoleniowego w powiecie elbląskim,
w projekcie**

**Związku Gmin Kanalu Ostródzko - Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego w Ostródzie
„Łączy nas Kanał Elbląski – partnerstwo sposobem aktywizowania mieszkańców”**

Termin spotkania: 24 października 2005 roku, godz. 10:00 - 16:00

Miejsce spotkania: **Elbląg**, siedziba Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu

Prowadzący: Zgodnie ze szczegółowym przebiegiem spotkania - w załączeniu

Uczestnicy: **29 osób** wg listy obecności - grupa inicjatywna projektu, przedstawiciele
10 gmin z 3 powiatów

Przedmiot spotkania:

- informacja o projekcie „Łączy nas Kanał Elbląski – Partnerstwo sposobem aktywizowania mieszkańców”, dopracowanie zasad współpracy, wstępna identyfikacja partnerów LGD;
- informacja o „Programie Pilotażowym LEADER +”, przedstawienie w formie wykładu i warsztatów „Metod i cech LEADERa”.

Zainteresowanie projektem i spotkaniem wykazały lokalne media, w tym:

1. **TV Regionalna z Gdańska**, red. Leszek Sarnowski, której wywiadu udzielili:
 - a. **Sławomir Jezierski** - Starosta Elbląski
 - b. **dr Ryszard Zarudzki** - wykładowca, moderator warsztatów
 - c. **Stanisław Gorczyca** – Przewodniczący Zgromadzenia Związku Gmin Kanalu Ostródzko - Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego w Ostródzie, poseł na Sejm RP
 - d. **Jan Nosewicz** – Przewodniczący Zarządu Związku Gmin Kanalu Ostródzko - Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego w Ostródzie
 - e. **Aleksander Gawryluk** – Starosta Ostródzki
 - f. **Tomasz Koprowiak** – Przewodniczący Związku Gmin „Jeziorak”, Burmistrz KisielicInformacja i wypowiedzi zostały zaprezentowane **24 października 2005 roku** o godz. 18:00 w Programie Regionalnym.
2. Portal internetowy **Elbląg24h**, red. Lech Brywczyński, notatka i komentarze w załączeniu.
3. **Biuletyn Informacyjny Starostwa Powiatowego w Elblągu**, red. Remigiusz Rochna, dokumentacja fotograficzna w załączeniu.
4. **Radio El** – audycja radiowa została nadana 25 października 2005 roku.

Przebieg spotkania:

1. **Starosta Elbląski - Sławomir Jezierski** przywitał gości, przedstawił cel i szczegółowy program spotkania oraz podkreślił szczególne znaczenie aktywności środowisk wiejskich w rozwoju lokalnym.
2. **Przewodniczący Zgromadzenia Związku – Stanisław Gorczyca**, Poseł na Sejm RP przedstawił informację o finansowaniu projektu. Zaznaczył, że refundacji podlegają wszystkie koszty kwalifikowalne projektu w wysokości **147.315 tys. zł**. Projekt wymaga dofinansowania ze strony gmin partnerów projektu w 2005 roku w wysokości **9.000 zł**, w 2006 roku w wysokości **17.000 zł**. W projekcie jest **10** partnerów, w tym jedna z gmin jest partnerem obserwatorem. Zaproponowano finansowanie wg następującego algorytmu: w 2005 roku przyjęto równy wkład każdego z partnerów w wysokości **1.275 zł**, w tym gminy, członkowie Związku pokrywają różnicę między wpłaconymi składkami za 2005 rok, a kwotą wkładu w projekt, tj.:

- a. Gmina Małdyty = 1.275 zł – 1.050 zł = **226 zł** wpłaty na rzecz projektu
- b. Miasto i Gmina Miłomłyn = 1.275 zł – 776 zł = **499 zł** wpłaty na rzecz projektu
- c. Gmina Rychliki = 1.275 zł – 648 zł = **627 zł** wpłaty na rzecz projektu
- d. Pozostałe gminy wpłacają solidarnie po **1.275 zł**. Za gminę Iława, miasto i gminę Kisielice, Susz, Zalewo wpłaty dokona Związek Gmin „Jeziorak”, jako partner wspierający projektu.

W 2006 roku zastosowano ten sam algorytm i wpłaty kształtować się powinny w następujący sposób:

- e. Gmina Małdyty = **1.114 zł** wpłaty na rzecz projektu
- f. Miasto i Gmina Miłomłyn = **1.388 zł** wpłaty na rzecz projektu
- g. Gmina Rychliki = **1.516 zł** wpłaty na rzecz projektu

Pozostałe gminy solidarnie wpłacają po **2.164 zł**. Przedstawiciele partnerów obecnych na sali zaakceptowali przedstawioną propozycję i złożyli na ręce przedstawiciela Związku Gmina pana Wojciecha Maślewskiego podpisane załączniki „umowy o partnerskiej współpracy”, regulującej również sprawy współfinansowania projektu. Ponieważ na spotkaniu nie było przedstawicieli wszystkich gmin i powiatów (brak gminy Rychliki, Susz i Zalewo oraz powiatu iławskiego), więc nie można było dokonać „podpisania umowy” poprzez wymianę oryginałów załączników i zgodzono się na wymianę drogą pocztową kompletów umowy o realizacji projektu.

3. Przekazano **materiały informacyjne**, szkoleniowe i promocyjne o projekcie, tj.:
 - a. **Ulotkę (4 strony) i broszurę (19 stron)** zawierające informację o projekcie i Inicjatywie Wspólnoty LEADER, „Programie Pilotażowym LEADER+”, wydrukowane dla potrzeb szkoleń i naboru partnerów projektu;
 - b. **Materiały szkoleniowe 1.A**, zawierające 41 stron treści i tez wykładu: „Metody i cechy LEADERa” oraz projektu, pn. „Łączy nas Kanał Elbląski – partnerstwo sposobem aktywizowania mieszkańców.
4. **Szkolenie** (wykład i warsztaty) było prowadzone przez trenera, wykładowcę Pana **dr Ryszarda Zarudzkiego** z Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Gdańsku – Lipcach. Jako komunikat podano stronę internetową Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich: www.faow.org.pl i planowane

spotkanie ogólnokrajowe grup LEADERa. Na wstępie wykładowca podkreślił, że LEADER jest to metoda rozwoju obszarów wiejskich, rozwoju przedsiębiorczości, poprzez tworzenie partnerstw trzech sektorów:

- **Gospodarczego** (rolnicy, przedsiębiorcy, „agroturyści”, wszyscy nastawieni na zysk);
- **Spolecznego** (stowarzyszenia, fundacje, izby rolnicze, OSP, koła gospodyń wiejskich, kluby sportowe, zespoły wokalne - muzyczne);
- **Publicznego** (urzędy, jednostki organizacyjne: szkoły, biblioteki, domy kultury).

Tworzenie partnerstw jest bardzo trudne i trwa latami. Poszukiwać partnerów, podobnie myślących, unikać destrukcyjnych osób, szukać czegoś co łączy, wokół czego buduje się strategię.

Temat wykładu brzmiał: „Metody i cechy LEADERa”. Wykład ten obejmował:

- b. **Zasady** „Pilotażowego Programu LEADER+”,
- c. **Prezentację projektu** „Łączy nas Kanał Elbląski – partnerstwo sposobem aktywizowania mieszkańców”- przedstawioną przez Panią **Jolanę Gadomską** z Grupy Inicjatywnej LEADERa,
- d. **Skład partnerstwa** i jego cele,
- e. **Metody pracy** w tworzeniu Lokalnej Grupy Działania.

W trakcie spotkania został wyświetlony 20 minutowy film pt.: „**Metoda LEADER – szansa dla polskiej wsi**”. Film przedstawiał historię LEADERa w Unii Europejskiej (LEADER w Unii Europejskiej istnieje od czternastu lat), ukazywał również informacje dotyczące LEADERa, jako metody rozwoju obszarów wiejskich. Ważną sprawą poruszoną w filmie było to, że fundusze z programu LEADER+ mogą być przeznaczone na trzy cele:

- wspomaganie nowoczesnych strategii rozwoju terenów wiejskich,
- wsparcie dla międzyregionalnych projektów współpracy,
- tworzenie sieci obszarów wiejskich UE, zarówno objętych pomocą LEADER+, jak i nie korzystających z tej pomocy.

Zamieszczono również informację o Lokalnej Grupie Działania LGD, której celem statutowym jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. W skład LGD wchodzi, co najmniej 50% partnerów gospodarczych i społecznych. Ukazano, co wyróżnia program LEADER od innych programów oraz przedstawiono siedem cech LEADERa+, takich jak:

- **lokalne podejście** (np. wspólna historia);
- **oddolne podejście**;
- **partnerskie podejście**;
- **innowacja**, np. radio na wsi, nowy produkt, nowy proces, nowy rynek, nowe produkty lokalne, innowacyjne podejście do tworzenia LGD;
- **zintegrowane** podejście, nie załatwiać wszystkich problemów i wszystkiego, część, ale porządnie, np. infrastruktura turystyczna, może wspólna promocja obszaru, może szlak konny, muzeum historii, sala spotkań, (70 produktów lokalnych w ramach 7 projektów – lokalne szopki, wikliniarskie wyroby), wspólnie koordynowane działania;

- **tworzenie powiązań i współpracy**, ścieżka rowerowa nie może kończyć się na jednej gminie, ma być uzgodniona wspólnie. Tworzone jest obserwatorium w skali kraju i bank danych, z kim chcemy współpracować. Ważna jest wymiana informacji LEADERa (sieć akcji na rzecz rozwoju lokalnego);
- **lokalne podejście do finansowania i zarządzania**, komu i w jakiej procedurze przyznajemy środki. Ważne są zasady podejmowania decyzji, sektor prywatny nie ma większości, trzeba się dogadać z innym. W drugim schemacie nie może wystąpić luka obszarowa.

Podczas podsumowania wykładu dr **Ryszard Zarudzki** stwierdził, że aktualnie są dwie najważniejsze rzeczy do zrobienia:

- po pierwsze utworzenie Lokalnej Grupy Działania;
- po drugie przygotowanie strategii rozwoju obszarów wiejskich (plus promocja obszaru, mobilizacja ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich).

Obecnie znajdujemy się w trakcie realizacji pierwszego etapu projektu w Schemacie I.

5. Jolanta Gadomska – inspektor w Urzędzie Miasta i Gminy Miłomłyn zaprezentowała projekt „Łączy nas Kanał Elbląski – partnerstwo sposobem aktywizowania mieszkańców”, a w tym:

a) Opis projektu;

b) Podstawy współpracy;

c) Lokalizację projektu, 10 gmin w 3 powiatach; (1.981 km², 69.860 osób, 82% to tereny wiejskie):

- **powiat elbląski:** gmina Elbląg, Gronowo Elbląskie, Markusy, Rychliki,
- **powiat ostródzki:** gmina Małdyty, miasto i gmina Miłomłyn,
- **powiat iławski:** gmina Iława, Miasto i gmina Kisielice, Susz i Zalewo;

d) Uzasadnienie realizacji:

- obszary wiejskie dysponują dużym potencjałem ludzkim, gospodarczym, przyrodniczym i kulturowym;
- skupiają dużo problemów: bezrobocie, mała aktywność środowisk wiejskich;
- budowanie rozwoju wymaga pobudzania aktywności środowisk wiejskich, stosowania nowoczesnych metod edukacyjnych dorosłych i partnerskiej współpracy;
- samorządy na tym terenie podejmowały wspólne inicjatywy;

e) Cele projektu:

- ogólny: stymulowanie lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w strefie oddziaływania Kanału Elbląskiego;
- cele szczegółowe: mobilizacja ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich, wsparcie procesu tworzenia LGD, wsparcie przygotowania strategii rozwoju obszarów wiejskich, promocja obszarów wiejskich;

f) Działania w ramach projektu:

- kampania informacyjno – szkoleniowa:
 - spotkanie grupy inicjatywnej oraz partnerów lokalnych w trzech powiatach;

- o opracowanie i aktualizacja strony internetowej;
 - o druk materiałów promocyjnych, ulotki, broszury o projekcie, materiałów szkoleniowych o LEADERze, dziedzictwie kultury, przyrody i strategii;
 - wsparcie tworzenia LGD:
 - o szkolenia i doradztwo z zakresu pracy zespołowej, pobudzania aktywności, uzyskiwania akceptacji społecznej, wyłaniania lidera;
 - o rejestracja Lokalnej Grupy Działania;
 - wsparcie tworzenia strategii:
 - o Debata strategiczna i warsztaty planowania strategicznego I i II;
 - o Opracowanie dokumentu końcowego strategii;
 - o Spotkania konsultacyjne i konferencja promująca strategię i LGD;
- g) **Efekty projektu:**
- Produkty: zarejestrowana LGD, opracowana ZSRÖW, opracowany wniosek aplikacyjny do Schematu II;
 - Rezultaty: sprawnie funkcjonująca LGD, realizowana strategia rozwoju obszarów wiejskich, uzyskane dofinansowanie w schemacie II;
- h) **Harmonogram finansowy projektu:**
- | | | | |
|-------------------------|-----------|--------------------|---------------------|
| ••• Szkolenia: | 71.040 zł | I etap – 24.550 zł | II etap – 46.490 zł |
| ••• Informacja | 26.950 zł | I etap – 8.000 zł | II etap – 18.950 zł |
| ••• Promocja | 1.900 zł | I etap – 1.900 zł | II etap – 0 zł |
| ••• Ekspertyzy, analizy | 27.000 zł | I etap – 15.000 zł | II etap – 12.000 zł |
| ••• Wsparcie doradcze | 14.500 zł | I etap – 0 zł | II etap – 14.500 zł |
| ••• Inne koszty | 5.925 zł | I etap – 550 zł | II etap – 5.375 zł |

6. Wojciech Maślewski – promocja strony internetowej Związku Gmin z zakładką LEADERa: www.kanaleblaski.pl. W ramach aktualizacji strony przewidziane jest szkolenie dla przedstawicieli samorządów gmin w trakcie zaplanowanych spotkań warsztatowych.

Dyskusja:

1. **Stanisława Pańczuk** ze Starostwa Powiatowego w Elblągu (Wydział Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu) – koordynator projektu, mówiła szczegółowo o zaplanowanych spotkaniach, debacie i szkoleniach oraz warsztatach w ramach projektu, m.in. o tym, że następne spotkania będą odbywały się w powiatach w celu poszukiwania chętnych do partnerstwa w projekcie, (powiat elbląski, ostródzki, iławski). W trakcie realizacji projektu zwrócimy się do gmin o wskazanie partnerów, kogo zaprosić. Przygotowane zostaną karty zgłoszenia na szkolenia, do pracy w zespole strategii, lokalnej grupy działania lub planów odnowy wsi. Nastąpi zatwierdzenie partnerów przez samorządy gmin i powiatu. Zapowiedziane zostały i poddane pod dyskusję, tematy dalszych szkoleń i warsztatów strategicznych. Do rozstrzygnięcia pozostaje przebieg konsultacji strategii i LGD.

2. **Andrzej Brach** z Gminy Iława zwrócił uwagę na to, że rotacyjne spotkania (Elbląg, Ostróda, Iława) będą bardziej sprawiedliwe z uwagi na koszty dojazdu uczestników szkoleń.
3. **Dr Ryszard Zarudzki** prowadził dalszą część spotkania, z prośbą o zadawanie pytań. Przedstawił informację na temat Pilotażowego Programu LEADER+ w Polsce. W Europie działa **900** partnerstw. W Polsce w konkursie I Schematu wygrało **170** partnerstw, w maju-czerwcu – rozpocznie się składanie wniosków do schematu II i wygra **80** partnerstw. Do pozyskania jest **750 tys. zł** na jeden projekt (LGD), na tworzenie dokumentacji pod zadania w wypracowanej ZSRROW. Zgodnie z wynikiem negocjacji akcesyjnych, w latach 2004-2006, Polska realizuje działania typu LEADER+ w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006” w ramach działania 2.7. „Pilotażowy Program LEADER+”. Poza tym rozmawiano na temat wsparcia obszarów wiejskich poprzez Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007-2013. Mówiono o wskazówkach i sposobach identyfikowania partnerów. LGD jest sercem LEADERa.
4. **Dr Ryszard Zarudzki** radził ocenić ryzyko i zidentyfikować korzyści dla każdego z partnerów. Przedstawiono trzy etapy zbudowania Grupy Partnerskiej. Mówiono o formie prawnej Lokalnej Grupy Działania. Omówiono schemat opracowania strategii LGD (własny pomysł na zbudowanie strategii).
5. Dyskutowano o **temacie strategii**. Naczelnik Wydziału Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Elblągu Gabriela Effenberg zaproponowała, najpierw wybrać temat strategii, a potem budować zadania i LGD. Starosta Elbląski **Sławomir Jeziński** proponował jako oś strategii przyjąć Kanał Elbląski. Obie propozycje zostały prowokacyjnie skwitowane przez wykładowcę, że w takim razie nie potrzebny nam schemat I LEADERa. Ostatecznie zgodzono się, że prace nad strategią rozpoczną się od raportów eksperckich, analizy SWOT, budowania drzewa problemów i celów oraz zadań strategii. Równolegle grupa LGD wypracuje dokumenty niezbędne do powołania, rejestracji i funkcjonowania LGD.
6. W dalszej części spotkania przeprowadzono warsztaty, których temat brzmiał: „**Metody pracy w projekcie**”. LEADER jest tylko metodą. Plan warsztatów przedstawiał się następująco:
 - a. Wstępna identyfikacja partnerów projektu, kogo warto jeszcze zaprosić do pracy nad strategią i powołaniem LGD, jak identyfikować partnerów;
 - b. Zasady aktywnego udziału partnerów projektu, wypracowanie regulaminu partnerstw, struktury organizacyjnej, form prawnych dla LGD;
 - c. Własny pomysł na strategię, uwzględnienie strategii gmin i powiatów, wypracowanie misji i wizji, wybór kierunków (tematów) strategii, wypracowanie zadań i działań;
 - d. Uzgodnienie wykonawców projektu, wyłanianie struktur projektu: zespołu koordynacyjnego, sekretariatu, grupy LGD i strategii, wyznaczenie w każdej gminie i powiecie koordynatora projektu;
 - e. Wypracowanie raportu z warsztatów, dokumentowanie procesu.

Podsumowanie i wnioski końcowe:

1. Podpisanie umowy o partnerskiej współpracy nastąpi poprzez wymianę załączników.
2. Należy angażować wszystkich partnerów w realizację projektu.
3. Spotkania w powiatach zorganizują Starostowie tych powiatów, każda z gmin i powiatów przygotowuje listę ewentualnych partnerów. Zapraszającym będzie Związek Gmin, starosta i wójt, burmistrz gminy lub przekaze upoważnienie do zaproszenia Starostom lub Związkowi. W powiecie ostródzkim rolę zapraszającego przyjęła Burmistrz Miłomłyna.
4. Najlepszą metodą zarządzania projektem jest **wykres Gantta**.
5. **Ankiety** kierowane do samorządów, firm, sfery okołobiznesowej oraz młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych rozprowadzane będą przez poszczególne samorządy gmin i powiatów:
 - a) 1 x 13 = **13 egz.** o konkurencyjności samorządu,
 - b) 20 x 10 = **200 egz.** o firmach, przedsiębiorcach,
 - c) 5 x 10 = **50 egz.** o sferze okołobiznesowej, NGO,
 - d) 50 x 10 = **500 egz.** dla młodzieży szkół gimnazjalnych,
 - e) 50 x 3 = **150 egz.** dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych.

Raport sporządzono na podstawie notatek własnych:

| | |
|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Aneta Morawek</i> | <i>Starostwo Powiatowe w Elblągu</i> |
| <i>Stanisława Pańczuk</i> | <i>Starostwo Powiatowe w Elblągu</i> |
| <i>Wojciech Maślewski</i> | <i>Związek Gmin Kanału Ostródzko – Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego w Ostródzie</i> |
| <i>Dr Ryszard Zarudzki</i> | <i>Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku – Lipcach</i> |

Elbląg – Iława – Ostróda, 24 października 2005 roku.

Efektem spotkania grupy inicjatywnej projektu w perspektywie 1 tygodnia jest:

1. *Ustalenie terminów i miejsc spotkań szkoleniowo – informacyjnych w trzech powiatach:*
 - a. *2 listopada 2005 roku – Miłomłyn,*
 - b. *7 listopada 2005 roku - Elbląg,*
 - c. *14 listopada 2005 roku – Iława.*
2. *Sporządzenie w gminach i powiatach wykazu osób do zaproszenia do partnerstwa.*
3. *Zainteresowanie gminy Gronowo Elbląskie aktywnym partnerstwem.*
4. *Zainteresowanie gminy Pasłęk przystąpieniem do partnerstwa LEADERa.*
5. *Powrót gminy Zalewo do aktywnego udziału w projekcie.*
6. *Opracowanie wykresu Gantta projektu.*
7. *Ustalenie programu, terminu i miejsca warsztatów przywództwa w grupie i pracy zespołowej oraz szkolenia z aktualizacji strony www.kanalelblaski.pl.*

Elbląg – Iława – Ostróda, 29 października 2005 roku.